

Lukijalta: **Soiden ojituksesta luovuttava heti**

Erkki Lähde

17.12.2019 06:35

VESISTÖNSUOJELU

Kirjoittaja vaatii suo-ojitusten lopettamista ja jo ojitettujen soiden ennallistamista. Tätä on jo tehty muun muassa Tervolan Suuripään suojelualueella.

KUVA: ANSSI JOKIRANTA

Soiden massiivinen ojitus, ojien perkaus sekä kunnostus- ja täydennysojitus voimistavat ilmastonmuutosta, sillä kuivatuksen seurauksena turve maatuu eli hajoaa. Ilmaan vapautuu suuret määrät erilaisia kaasuja; hiilidioksidia, metaania, ilokaasua (typpioksiduuli), rikkivetyä ja muita rikkiyhdisteitä, jopa elohopeaa. Useat niistä ovat myrkyllisiä ympäristölle, eivätkä kasvit ja muut eliöt voi niitä käyttää.

Orgaanisen aineksen hajoaminen jatkuu niin kauan kun turvetta riittää eli jopa satoja vuosia. Hajoaminen on sitä voimakkaampaa mitä tehokkaampaa kuivatus on. Avohakkuulla ja maan muokkauksella on samankaltaisia haittavaikutuksia. Orgaanisen aineksen lisäksi hajoamisjätteistä erittyy esimerkiksi typpi- ja fosforiyhdisteitä.

Ojitettujen turvemaiden pinta on orgaanisen aineksen ilmaan hajoamisen ja vesiin kulkeutumisen vuoksi pudonnut keskimäärin 30 senttiä. Avohakkuumuokkausaloilta on kulunut noin 10 sentin kerros. Orgaanista ainesta on metsämaista irronnut lähes 30 000 000 000 kuutiota. Jos ilmaan on karannut siitä kolmannes, vesiin on siirtynyt noin 20 000 000 000 kuutiota.

Syvät ojaviemärit ovat kuolemanloukkuja metsäkanalintupoikueille. Suo-ojituksilla on pilattu arvokkaita karpalo- ja hillasatoja. Ojituksilla ja avohakkuilla on lisätty tulvatuhoja. Jo tulvien torjumiseksi ojat pitäisi panna umpeen.

Hajoavat ainekset kulkeutuvat ympäröiviin vesiin. Osa turpeesta ja humuksesta irtoavasta orgaanisesta aineksesta on kolloidisessa muodossa. Turvemuju värjää vedet likaisen ruskeiksi ja kuluttaa järvien ja lampien happivaroja synnyttäen leväkasvustoja. Suolaisessa merivedessä se saostuu ja painuu syvänteiden pohjalle ruokkien myrkyllisiä leväkukintoja ja laajentaen happihävikkiä.

Ainoa toimiva keino saastuttamisen pysäyttämiseksi on avohakkuiden lopettaminen ja ojien täyttäminen. Vesien pohjalle jo kertynyttä mujua se ei poista. Patojen, suojakaistojen ja saostusaltaiden rakentaminen ei ole riittävä torjuntakeino, sillä lämpenemisen seurauksena runsastuneiden rankkasateiden takia likavedet tulvivat yli esteiden.

Ojittamattomat suot pitää heti rauhoittaa. Vesien lisälikaamisen torjumiseksi ojitettujen soiden ja kangasmaalaitteiden ojien perkaus, kunnostus- ja täydennysojitus sekä avohakkuut pitää kieltää. Puun kasvun kannalta ala-arvoisten ojitettujen soiden ojat tulee täyttää turpeella. Kaivinkoneillekin tulisi hyödyllistä työtä.

Kirjoittaja on metsämaatieteen ja metsänhoidon emeritusprofessori.